

การศึกษาเปรียบเทียบคานิยมเฉพาะเรื่องในทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
ระหว่างนักศึกษาทางสังคมสงเคราะห์กับนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ

นางสาว เพ็ญพักตร์ ทองแท้

002146

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (สาขาสังคมสงเคราะห์)
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

116732108

A COMPARATIVE STUDY OF SPECIFIC SOCIAL WORK VALUES
OF SOCIAL WORK STUDENT AND PROFESSIONAL SOCIAL WORKERS

Miss Penpuck Thongtae

A Thesis Submitted in partial Fulfilment of the Requirements
for the degree of Master of Arts (Social Work)
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมเฉพาะเรื่องในทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
ระหว่างนักศึกษาทางสังคมสงเคราะห์กับนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ
โดย นางสาวเพ็ญพักตร์ ทองแท้
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ มุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันญา สันญาวิวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมเฉพาะเรื่องในทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
ระหว่างนักศึกษาทางสังคมสงเคราะห์กับนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ

ชื่อนิสิต

นางสาวเพ็ญพัทธ์ ทองแท้

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรี คงคาภูถ

ภาควิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ปีการศึกษา

2522

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมเฉพาะเรื่องในทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
ระหว่างนักศึกษาทางสังคมสงเคราะห์กับนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ" เพื่อเปรียบเทียบความ
แตกต่างของค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในระยะก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ของ
นักศึกษาทางสังคมสงเคราะห์และของนักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนผลการฝึกงานของ
นักศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับการมีหรือไม่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะใช้ในการอ้างอิงหรือไม่ โดย
ตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้ คือ

1. ระดับการยึดเหนี่ยวค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของนักศึกษาทางสังคม
สงเคราะห์ในระยะก่อนและหลังฝึกงานมีระดับแตกต่างกัน และจะเพิ่มมากขึ้นหลังจากไคงาน
การฝึกงาน

2. ระดับการยึดเหนี่ยวค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของนักสังคมสงเคราะห์
วิชาชีพในระยะก่อนและหลังปฏิบัติงานมีระดับแตกต่างกัน และจะเพิ่มมากขึ้นหลังจากไคงานการ
ปฏิบัติงาน

3. ผลจากการฝึกงานทำให้นักศึกษามีบุคคลที่จะอ้างอิงหรือกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้น
ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 181 คนเป็นนักศึกษา
ปริญญาตรี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2520 -
2521 จำนวน 84 คน แยกเป็นนักศึกษาระดับปีที่สอง 47 คน ชั้นปีที่สาม 24 คน ชั้นปีที่สี่

13 คน และนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 97 คน

ผลจากการศึกษาพบว่า คานิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ทั้งของนักศึกษาในระยะก่อนและหลังฝึกงาน และนักสังคมสงเคราะห์ในระยะก่อนและหลังปฏิบัติงานแตกต่างกัน และแตกต่างกันในทางเพิ่มมากขึ้นหลังจากไ้ผ่านการฝึกงานและผ่านการปฏิบัติงานแล้ว ซึ่งเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่วางเอาไว้ สำหรับกลุ่มอ้างอิงของนักศึกษานั้น หลังจากนักศึกษาได้ผ่านการฝึกงานแล้ว นักศึกษามีนักสังคมสงเคราะห์เป็นกลุ่มอ้างอิงมากขึ้น ซึ่งเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่วางเอาไว้

Thesis Title	A Comparative Study of Specific Social Work Values of the Social Work Student and the Professional Social Workers
Name	Miss Penpuck Thongtae
Thesis Advisor	Assistant Prof. Vithavas Khongkhakul, Ph.D.
Department	Sociology and Anthropology
Academic Year	1979

ABSTRACT

The objective of this research under the title, "A Comparative Study of Specific Social Work Values of the Social Work Student and the Professional Social Worker," is to compare the difference in the social work values of social work students before and after their practical training, as well as of the professional social workers before and after their working experience. Furthermore, it is hope to discover whether the practical training of the social work students has any influence in the selection of their reference groups.

The hypothesis set up are as follow:

1. There will be an increase in the degree of commitment to social work values among the social work students after their practical training.
2. There will be an increase in the degree of commitment to social work values among the professional social workers after their work experience.

3. The practical training of the social work students will have some influence in the selection of their reference groups.

The data collected for this study came from a sample of 47 second year, 24 third year and 13 fourth year undergraduate students of Faculty of Social Work, Thammasart University, enrolled during the academic year 1977-78 and 97 professional social workers who are employed in Bangkok.

The study shows that there is a greater degree of commitment to social work values among social work students after their practical training as well as among professional social workers after their work experience. It is also quite clear that practical training certainly has some influence on the social work students in the selection of their reference groups.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอเนกประการของ
หลายท่านครั้น กับ ผู้เรียนขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สติญา สักฎาวิวัฒน์
ซึ่งได้เป็นประธานในการสอบและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้เขียนรู้สึก
ซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงกาภูด
อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลาทั้งทางราชการและส่วนตัวในการให้คำแนะนำ
ชี้แจง ตลอดจนการตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย
นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. เสรีน ปุณณะหิตานนท์ ซึ่งได้
แนะนำตั้งแต่การตั้งชื่อเรื่อง โครงร่างวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการออกแบบสอบถาม
และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ ที่กรุณาให้คำแนะนำในด้าน
ศัพท์เทคนิค และเป็นกรรมการในการสอบครั้งนี้ด้วย ขอขอบพระคุณ
อาจารย์นิภา ส. ตุมรสุนทร อาจารย์จิตติมา โสภารัตน์ และอาจารย์ลักขณา
เสถียรสวัสดิ์ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณอาจารย์ประสาทพร ป่านทอง อาจารย์พวงน้อย
เพชรขวัญ ที่ให้คำแนะนำทางสถิติในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา รวมทั้ง
นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพและนักศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

อนึ่ง ผู้เขียนกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อพ่อและแม่ ที่เป็นทั้ง
กำลังใจ กำลังทรัพย์ ยอมทุกข์ยากลำบากเสียใจให้เล่าเรียนจนกระทั่งปัจจุบัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
รายการตารางประกอบ.....	๗
บทที่ 1 บทนำ.....	1
2 การศึกษาสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย.....	21
3 คุณสมบัติของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ.....	33
4 ค่านิยมในงานสังคมสงเคราะห์.....	48
5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
7 สรุปและขอเสนอแนะ.....	151
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	161
ประวัติผู้เขียน.....	179

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของเพศ..... 84
2	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มอายุ..... 85
3	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา (เฉพาะนักศึกษา) : แสดงอัตราส่วน ร้อยละของเพศและระดับชั้นการศึกษา..... 86
4	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของภูมิภาค..... 87
5	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของพื้นฐานระดับ การศึกษาก่อนเข้าเรียนคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์..... 88
6	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา (เฉพาะนักสังคมสงเคราะห์) : แสดงอัตรา ส่วนร้อยละตามสถานภาพสมรส..... 89
7	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงรายได้ต่อเดือน..... 90
8	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของสาเหตุที่เข้า ศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์..... 91
9	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะก่อน และหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่ามีมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะ ร่ำรวย ยากจน ย่อมมีเกียรติภูมิ คุณค่า ศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ เท่าเทียมกัน..... 93
10	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ ก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ ที่จะตัดสินใจดำเนินชีวิตของตนเองได้ เมื่อการกระทำนั้นไม่ขัดกับสิทธิของ ผู้อื่น..... 95
11	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะก่อน และหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่ามีมนุษย์ทุกคนต้องการให้ตน เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น..... 97

- 12 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า สังคมมี
หน้าที่ผูกพันที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกของสังคม..... 99
- 13 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า มนุษย์ควรให้
ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและต้องให้รู้จักช่วยตนเอง..... 101
- 14 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า สังคมจะมี
การเปลี่ยนแปลงควยก็ต่อเมื่อบุคคลผู้เป็นสมาชิกของสังคมร่วมมือกัน
อย่างเต็มที่..... 103
- 15 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า บริการทาง
สังคมยอมช่วยเพิ่มพูนการกระทำหน้าที่ในสังคมของบุคคล..... 105
- 16 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า ความพอใจ
ในชีวิตขึ้นอยู่กับการได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่..... 107
- 17 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่ามนุษย์ยอมตระหนัก
ถึงความสามารถของตนเองและต้องการช่วยตนเอง..... 109
- 18 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะก่อน
และหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า ความเจริญก้าวหน้า
และพัฒนาการของบุคคลและสังคมยอมเกี่ยวพันถึงความมั่นคงของบุคคลและ
สังคม..... 111

- 19 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน)ในความคิดเห็นที่ว่า มนุษย์ยอมมี
ความต้องการพื้นฐานและต้องการตอบสนองอย่างพึงพอใจ..... 113
- 20 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน)ในความคิดเห็นที่ว่ามนุษย์ยอมมีสิทธิที่
จะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาของตนเอง..... 115
- 21 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน)ในความคิดเห็นที่ว่าครอบครัวเป็น
หน่วยสังคมเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งของมนุษย์..... 117
- 22 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่า บุคคลยอมมี
ความแตกต่างกันทั้งทางสมอง อารมณ์ ร่างกายและสังคม..... 119
- 23 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่าบุคคลยอมมีสิทธิที่
จะรักษาความลับของตนและของผู้อื่นในบางครั้ง..... 121
- 24 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่าบุคคลต้องเคารพ
ในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น..... 123
- 25 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน) ในความคิดเห็นที่ว่าบุคคลต้องยอมรับ
นับถือความคิดเห็นของผู้อื่น แม้ว่าแตกต่างจากความคิดเห็นของตน 125
- 26 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละในระยะ
ก่อนและหลังฝึกงาน(ปฏิบัติงาน)ในความคิดเห็นที่ว่า พฤติกรรมของบุคคลหรือ
กลุ่มชนยอมเปลี่ยนแปลงได้..... 127

27	เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของการมีหรือไม่มีนักสังคมสงเคราะห์ที่นักศึกษาจะยึดถือเป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะก่อนและหลังฝึกงาน.....	132
28	เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของการมีหรือไม่มีหน่วยงานที่นักศึกษาจะยึดถือเป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะก่อนและหลังฝึกงาน.....	133
29	เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักสังคมสงเคราะห์ที่นักศึกษายึดถือเป็นกลุ่มอ้างอิง ในระยะก่อนและหลังฝึกงาน.....	134
30	แสดงคุณลักษณะของนักสังคมสงเคราะห์ที่นักศึกษาไม่ยึดถือเป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะหลังฝึกงาน.....	136
31	เปรียบเทียบสาเหตุที่นักศึกษายึดถือเอาหน่วยงานหรือองค์การทางสังคมสงเคราะห์เป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะก่อนและหลังฝึกงาน.....	137
32	แสดงสาเหตุที่นักศึกษาไม่ยึดเอาหน่วยงานหรือองค์การทางสังคมสงเคราะห์เป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะหลังฝึกงาน.....	139
33	แสดงร้อยละของความสำเร็จในการฝึกงานกับการมีหรือไม่มีนักสังคมสงเคราะห์เป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะหลังฝึกงานของนักศึกษา.....	140
34	แสดงร้อยละของความสำเร็จในการฝึกงานกับการมีหรือไม่มีหน่วยงานเป็นกลุ่มอ้างอิงในระยะหลังฝึกงานของนักศึกษา.....	141
35	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนค่านิยมทางสังคมสงเคราะห์ในระยะก่อนและหลังฝึกงาน.....	142
36	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : เปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนค่านิยมทางสังคมสงเคราะห์ระหว่างระยะก่อนฝึกงาน (ปฏิบัติงาน) และระหว่างระยะหลังฝึกงาน (ปฏิบัติงาน)	143
37	กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา : แสดงความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนค่านิยมทางสังคมสงเคราะห์ในแต่ละเรื่อง.....	145